

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет VI факультет з підготовки іноземних студентів

Кафедра суспільних наук

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність (спеціалізація) 222 Медицина

Освітня програма (освітньо-наукова програма) другого (магістерського) рівня вищої освіти

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Менеджмент у медсестринстві

Навчальний рік 2021–2022

напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність 223 «Медсестринство», магістратура
(шифр і назва спеціальності)
курс другий, заочна форма навчання

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
суспільних наук

Схвалено профільною методичною комісією
ХНМУ з проблем гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

Протокол від
“ ” вересня 2020 року №

Протокол від
“ ” вересня 2020 року №

Завідувач кафедри

Робак І. Ю.

Голова

Карпенко К.І.

(підпис)

(підпис)

“ 10 ” вересня 2020 року

“ 11 ” вересня 2020 року

Назва навчальної дисципліни Менеджмент у медсестринстві

Укладачі силабуса: Чернуха Олександр Васильович, Гольцева Алла
Петрівна

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім`я, по батькові	Гольцева Алла Петрівна
Наукова ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	асистент кафедри суспільних наук
Контактний телефон	Роб. тел. (057) 707-73-47
Електронна пошта	golseva11@gmail.com
Адреса кафедри	м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 129
Контакти	Роб. тел. (057) 707-73-47, електронна пошта: super.kaf1@ukr.net
Розклад занять	Згідно розкладу занять на II семестр
Консультації / відпрацювання	Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Менеджмент у медсестринстві» складено відповідно до тимчасового Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань – 22 «Охорона здоров'я», спеціальності – 223 «Медсестринство», 2 р. н., заочна форма навчання.

Програма вивчення навчальної дисципліни складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) для підготовки

Опис навчальної дисципліни (анотація). Рушійною силою розвитку Української держави є формування потужного освітнього потенціалу нації, досягнення найвищої якості підготовки студентів. Освоєння майбутніми фахівцями знань з є важливою складовою частиною їхньої загальної професійної медичної освіти, що має сприяти глибшому розумінню ними аспектів поведінки особистості та соціальних груп у трудовій діяльності. Навчальна дисципліна «Менеджмент у медсестринстві» відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості лікаря-громадянина незалежної держави, оскільки його вивчення забезпечує розвиток національної свідомості, загальної культури й соціалізації особистості у процесі підготовки фахівців другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Таким чином, реформування вищої освіти, процеси євроінтеграції, якість підготовки медичних кадрів, підвищення їх професійної компетентності і зумовлюють актуальність вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент у медсестринстві» у системі підготовки фахівців другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні процеси в історії України, етапи їх розвитку, особливості менеджменту в охороні здоров'я, загальні основи менеджменту в медсестринстві, заклади охорони здоров'я як об'єкт управління, структура управління в охороні здоров'я, інформаційне забезпечення управління в медсестринстві, управління конфліктами та управління кадрами в медичних закладах, ліцензування і акредитація закладів охорони здоров'я, поточна реформа в цій галузі, що здійснюється в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни пов'язане зі знаннями навчальних дисциплін, які викладаються на I курсі: «Філософія» та курсів за вибором: «Культурологія», «Світова цивілізація», «Краєзнавство», «Етика», «Релігієзнавство».

У свою чергу, «Менеджмент у медсестринстві» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу гуманітарну підготовку студентів-медиків: «Медицина і художня культура», «Медична субкультура», «Основи християнської етики та моралі» та ін.

Навчальна дисципліна «Менеджмент у медсестринстві» належить до обов'язкових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про заклади охорони здоров'я як об'єкт управління.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент у медсестринстві» є формування у магістрантів знань з питань менеджменту в сучасному закладі охорони здоров'я, важливості ефективного менеджменту та маркетингу медичних послуг на сучасному етапі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент у медсестринстві» є: ознайомлення студентів з такими ключовими проблемами менеджменту, як роль менеджера в діяльності організації, структура і функції управління, інформаційне забезпечення управління, маркетинг медичних послуг.

У підсумку вивчення курсу «Менеджмент у медсестринстві» студент повинен:

знати:

- вимоги до управлінських рішень, вміти їх приймати та забезпечувати умови для виконання;
- технологію процесу управління, прийняття рішень, його документального забезпечення;
- основні засади професійної деонтології, психології управління, ділових стосунків;
- мати уявлення щодо лідерства в колективі, його типологізації.

вміти:

- аналізувати особливості управління медичним закладом;
- визначати основні напрямки стратегії розвитку організації;
- визначати, та оцінювати інформаційні потоки в системі медичної допомоги на рівні медичного закладу і структурного підрозділу;
- аналізувати ринкове середовище щодо просунення медичної послуги на медичному ринку;
- керуватись у повсякденній діяльності засадами професійної деонтології, психології управління, ділових стосунків;
- дотримуватись засад загальної культури;
- оцінювати професійний та моральний стан колективу;
- виявляти конфлікти та вміти їх нівелювати.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

інтегральні:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Менеджмент у медсестринстві» в професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та принципів менеджменту.

загальні:

- здатність до планування, організації та управління;
- навички міжособистісної взаємодії;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність до використання теоретичних знань та практичних умінь при організації надання медичної допомоги за принципом сімейної медицини;

У результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти повинні демонструвати такі **результати навчання:**

1. Володіти професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.
2. Демонструвати достатню компетентність та самостійно вирішувати ситуації професійної діяльності.
3. Аналізувати утворені поняття, шляхом суджень, міркувань, умовиводів та демонструвати розуміння і застосування методів критичного аналізу.
4. Аргументувати висновки та виявляти зв'язки між сучасними концепціями у організації процесу управління на кожному етапі професійної діяльності.
5. Осмислювати власні припущення і перевірку зроблених іншими припущень, які вважаються доведеними.
6. Демонструвати соціальний оптимізм, повагу до етичних принципів.
7. Проявляти позитивну професійну, соціальну та емоційну поведінку і

- адаптувати її до системи загальнолюдських цінностей; проявляти самостійність і відповідальність в роботі.
8. Демонструвати та контролювати виконання навичок та умінь.
  9. Демонструвати автоматизм виконання навичок. Удосконалювати методики виконання навичок та навчати інших.
  10. Застосовувати педагогічні технології на рівні достатньому для реалізації розроблених програм навчальних дисциплін за спеціалізацією у вищих навчальних закладах.

Тема 1. Вступ до курсу «Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я». Історія виникнення менеджменту в економічній теорії та світовій практиці. Загальні основи менеджменту.

Тема 2. Стратегічний менеджмент. Розробка стратегії управління. Внутрішні та зовнішні чинники ефективності управління. Формування та ранжирування цілей. Процес прийняття управлінських рішень. Вимоги щодо технології менеджменту.

Тема 3. Механізм управління організацією та засоби побудови керівних структур. Лінійний та апаратний розподіл повноважень між керівниками. Типи структур управління організаціями. Особливості механізму управління медичним закладом.

Тема 4. Особливості менеджменту в охороні здоров'я. Особливості управління здорово охороною. Характеристика структур управління системою охорони здоров'я в Україні. Організаційна структура та процес управління. Класифікація управлінських рішень. Основні методи підготовки та процес прийняття управлінських рішень.

Тема 5. Персональний менеджмент. Розробка та проведення кадрової політики на підприємстві. Адміністративний та демократичний стилі керівництва. Форми організації та оплати труда працівників. Соціально-психологічні чинники керівництва персоналом в лікувальному закладі.

Тема 6. Інформаційне забезпечення управління медичним персоналом. Комунікації та інформаційні системи. Джерела та види внутрішньої та зовнішньої інформації. Первинні та вторинні дані. Об'єктивна та суб'єктивна інформація.

Тема 7. Фінансовий менеджмент. Головні завдання організації фінансів на підприємстві. Урахування податкової політики держави в управлінні підприємством. Фінансові джерела медичного закладу. Благодійні фонди та система фінансування медичних закладів.

Тема 8. Маркетинг на ринку медичних послуг та його особливості. Виникнення та історія маркетингу. Зміст, види, рівні маркетингу та його особливості в охороні здоров'я. Контрольовані та неконтрольовані чинники діяльності організації. Зміст маркетингового дослідження. Монополія та конкуренція на медичному ринці.

Тема 9. Маркетингова діяльність в лікувально-профілактичних закладах. Український ринок ліків та медичного обладнання. Особливості медичної послуги як товару. Життєвий цикл товару в практиці охорони здоров'я. Система прийняття рішення в медичному закладі щодо реалізації власних послуг.

Тема 10. Бізнес-планування в медичних закладах. Основні теоретичні засади бізнес-планування. Методи планування. Цілі та задачі бізнес-планування в медичному закладі. Правове регулювання та ліцензування.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів - 3,0.	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90.	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
		2-й	-
		Семестр	
		-	3-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 12. самостійної роботи студента – 78.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		2 год.	-
		Практичні, семінарські	
		10 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год.	-
Індивідуальні завдання: - год.			
Вид контролю: поточний і диф. залік			

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (денна або вечірня)					
	усь го	У тому числі				
лек		пр	лаб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7

Розділ дисципліни 1						
Тема 1. Історія виникнення менеджменту в економічній теорії та світовій практиці. Загальні основи менеджменту.	6	1	1	-	-	4
Тема 2. Системний підхід у менеджменті	5	-	-	-	-	5
Тема 3. Стратегічний менеджмент.	6	-	1	-	-	5
Тема 4. Механізм управління організацією та засоби побудови керівних структур.	5	-	-	-	-	5
Тема 5. Роль менеджера в діяльності організації	5	-	1	-	-	4
Тема 6. Особливості менеджменту в охороні здоров'я.	6	1	1	-	-	4
Тема 7. Організація управлінської справи у медичному закладі	5	-	1	-	-	4
Тема 8. Ліцензування в охороні здоров'я	5	-	-	-	-	5
Тема 9. Персональний менеджмент.	5	-	-	-	-	5
Тема 10. Методи управління кадрами в медичному закладі	5	-	1	-	-	4
Тема 11. Управління конфліктами	5	-	-	-	-	5
Тема 12. Система підвищення кваліфікації медичного персоналу	5	-	1	-	-	4
Тема 13. Інформаційне забезпечення управління медичним персоналом.	5	-	-	-	-	5
Тема 14. Фінансовий менеджмент.	5	-	-	-	-	5
Тема 15. Маркетинг на ринку медичних послуг та його особливості	5	-	1	-	-	4
Тема 16. Маркетингова діяльність лікувально-профілактичних закладів	6	-	1	-	-	5
Тема 17. Бізнес-планування в медичних закладах	6	-	1	-	-	5
Всього годин по дисципліні	90	2	10	-	-	78

4. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія виникнення менеджменту в економічній теорії та світовій практиці. Загальні основи менеджменту	1

2.	Системний підхід у менеджменті	-
3.	Стратегічний менеджмент	-
4.	Механізм управління організацією та засоби побудови керівних структур	-
5.	Роль менеджера в діяльності організації	-
6.	Особливості менеджменту в охороні здоров'я	1
7.	Організація управлінської справи у медичному закладі	-
8.	Ліцензування в охороні здоров'я	-
9.	Персональний менеджмент	-
10.	Методи управління кадрами в медичному закладі	-
11.	Управління конфліктами	-
12.	Система підвищення кваліфікації медичного персоналу	-
13.	Інформаційне забезпечення управління медичним персоналом	-
14.	Фінансовий менеджмент	-
15.	Маркетинг на ринку медичних послуг та його особливості	-
16.	Маркетингова діяльність лікувально-профілактичних закладів	-
17.	Бізнес-планування в медичних закладах	-
Всього годин лекцій		2

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія виникнення менеджменту в економічній теорії та світовій практиці. Загальні основи менеджменту	1
2.	Системний підхід у менеджменті	-
3.	Стратегічний менеджмент	1
4.	Механізм управління організацією та засоби побудови керівних структур	-
5.	Роль менеджера в діяльності організації	1
6.	Особливості менеджменту в охороні здоров'я	1
7.	Організація управлінської справи у медичному закладі	1
8.	Ліцензування в охороні здоров'я	-
9.	Персональний менеджмент	-
10.	Методи управління кадрами в медичному закладі	1
11.	Управління конфліктами	-
12.	Система підвищення кваліфікації медичного	1

	персоналу	
13.	Інформаційне забезпечення управління медичним персоналом	-
14.	Фінансовий менеджмент	-
15.	Маркетинг на ринку медичних послуг та його особливості	1
16.	Маркетингова діяльність лікувально-профілактичних закладів	1
17.	Бізнес-планування в медичних закладах	1
Всього годин практичних занять		10

6. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія виникнення менеджменту в економічній теорії та світовій практиці. Загальні основи менеджменту	4
2.	Системний підхід у менеджменті	5
3.	Стратегічний менеджмент	5
4.	Механізм управління організацією та засоби побудови керівних структур	5
5.	Роль менеджера в діяльності організації	4
6.	Особливості менеджменту в охороні здоров'я	4
7.	Організація управлінської справи у медичному закладі	4
8.	Ліцензування в охороні здоров'я	5
9.	Персональний менеджмент	5
10.	Методи управління кадрами в медичному закладі	4
11.	Управління конфліктами	5
12.	Система підвищення кваліфікації медичного персоналу	4
13.	Інформаційне забезпечення управління медичним персоналом	5
14.	Фінансовий менеджмент	5
15.	Маркетинг на ринку медичних послуг та його	4

	особливості	
16.	Маркетингова діяльність лікувально-профілактичних закладів	5
17.	Бізнес-планування в медичних закладах	5
Всього годин самостійної роботи студента		78

9. Завдання для самостійної роботи

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота.

Індивідуальні завдання

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» студент може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

10. Політика викладача (кафедри) Академічні очікування від студентів Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам і студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки та емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студентів).

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра суспільних наук підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів і студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

11. Методи навчання

На лекціях і практичних заняттях рекомендується використовувати такі педагогічні *методи*:

1. Вербальні – розповідь, пояснення.
2. Наочні – презентація, ілюстрація.
3. Практичні – індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота.
4. Аналіз, синтез, індукція, дедукція.
5. Інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий метод, дослідницький.
6. Інтерактивні технології кооперативного навчання.
7. Технології колективно-групового навчання.
8. Технології ситуативного навчання.
9. Технології опрацювання дискусійних питань.

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається програмою навчальної дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю і балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на семінарських заняттях у відповідності до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. По засвоєнні кожної теми студент отримує оцінку за традиційною чотирибальною шкалою.

У ході поточного контролю використовуються методи індивідуального та фронтального опитування, бліц-опитування, «мікрофона», розв'язання ситуаційних завдань, тестування, перевірочні контрольні роботи.

Підсумковий контроль здійснюється на останньому занятті в формі підсумкового заняття, що включає контроль усіх видів підготовки, передбачених навчальною програмою дисципліни. Виставляється оцінка за традиційною шкалою.

13. Форма оцінювання знань студентів

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є *диференційований залік*.

13.1 Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

13.2 Диференційований залік

Диференційований залік (далі - ДЗ) – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Допуск до ДЗ визначається у балах ПНД, а саме: min– 70, max– 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від – 50 до – 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за ПНД та ДЗ у балах від min – 120 до max – 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS (див. табл.).

Диференційований залік з дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88

4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою та чотирибальною (національною) шкалою

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

14. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
4. Тези лекцій з дисципліни.
5. Методичні розробки для викладача.
6. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
7. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
8. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
9. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу.
10. Перелік питань до іспиту або диф. заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту чи диф. заліку.
11. Інтерактивна модель навчання.
12. Ілюстративні та роздаткові матеріали до курсу «Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я» для вітчизняних студентів.

- 13.Комплект слайдів MS PowerPoint для показу на лекціях та практичних заняттях.
- 14.Мультимедійна апаратура, карти, схеми.
- 15.Плани семінарських занять з курсу «Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я» для вітчизняних студентів;

15. Рекомендована література

1. Басовский Л. Е. Менеджмент: Учебное пособие / Л. Е. Басовский – М : Инфра-М, 2002.
2. Дорошенко Г. В., Литвинова Н. И., Пронина Н. А. Менеджмент в здравоохранении: Учебное пособие / Г. В. Дорошенко, Н. И. Литвинова, Н. А. Пронина – М. : Форум: Инфра - М, 2006. – 160с.
3. Двойников С. И. Менеджмент и лидерство в сестринском деле: учеб.пособие / С. И. Двойников, И. Н. Денисов – М.: ГОУ ВУНМЦ, 2005.
4. Економіка охорони здоров'я: підручник / В. Ф. Москаленко, О. П. Гульчій, В. В. Таран – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 288 с.
5. Каминская Т. М. Маркетинг в здравоохранении: учеб. пос. / Т. М. Каминская – Харьков : Крюк, 2000.- 180 с.
6. Камінська Т. М. Ринок медичних послуг: досвід теоретико-інституціонального аналізу. / Т. М. Камінська. – Харків : ВПП «Контраст», 2006. – 296 с.
7. Котлер Ф. Основы маркетинга. / Ф. Котлер – М. : Прогресс, 1991. – 734с.
8. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури – М. : Дело, 1992. – 701 с.
9. Накатис Я. А. Современные методы управления и финансовый менеджмент учреждения здравоохранения / Я. А. Накатис, Ф. Н. Кадыров – М. : «Грантъ», 2001. – 340 с.
- 10.Федулова Л. І. Сучасні концепції менеджменту : навч. посіб. / Л. І. Федулова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 536 с.
- 11.Шевченко Л. С. Менеджмент : навч. посібник / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха – Харків : Право, 2013. – 216 с.
- 12.Эванс Дж. Маркетинг. / Дж. Эванс, Б. Берман – М. : Экономика, 1993 – 335 с.

Додаткова

1. Андреева Г. М. Социальная психология / Г. М. Андреева – М. : Экономика, 1990. – 192 с.
2. Бойко Е. Е. Социально - психологический климат коллектива и личность / Е. Е. Бойко, А. Г. Ковалев, В. Н. Парфенов – М. : Мысль, 1983. – 112 с.
3. Дараховский И. С. Бизнес и менеджер. / И. С. Дараховский, И. П. Черноиванов, Т. В. Прекул – М. : Азимут-центр, 1992. – 448 с.
4. Екатеринославский Ю. Ю. Управленческие ситуации: анализ и решения / Ю. Ю. Екатеринославский – М. : Экономика, 1988. – 191 с.

5. Кучеренко В. З. Управление здравоохранением: учебник / В. З. Кучеренко. – М. : ТЕИС, 2000. – 448 с.

Електронні ресурси

1. Акредитація медичних закладів: особливості проведення та підготовки [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.medlawcenter.com.ua/ua/99/accreditation.html>.
2. Ліцензування медичної практики [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://lex-vision.info/ukr/services/licensing-medical.html>.
3. Матеріали для підготовки магістрантів ХНМУ [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=141%3A2011-05-14-19-10-49&catid=7%3A2011-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk.
4. Международная аккредитация медицинских учреждений [Электронный ресурс] / Режим доступу : http://med-visit.com/page_id=132.
5. Мойсеєнко І. П. Процес прийняття управлінських рішень [Електронний ресурс] / І. П. Мойсеєнко / Режим доступу : <http://pidruchniki.ws/14210923/investuvannya/>.
6. Опыт развития аккредитации и систем качества в мире [Электронный ресурс] / Режим доступу : <http://mak.web.kg/text/world.html>